

چهل پرسش و پاسخ درباره نماز

محمد تقی سبحانی نیا

عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث

سرشناسه : سبحانی، محمد تقی، ۱۳۷۷
عنوان و نام پدیدآور : از نماز بیشتر / سید / مولف محمد تقی سبحانی.
مشخصات نشر : قم : موسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر،
۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۱۶۸ ص.

ISBN: 978 - 964 - 493 - 921 - 1

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : کتابخانه، ص. ۲۴۱.

موضوع : نماز - پرسش‌ها و پاسخ‌ها

موضوع : Salat -- Questions and answers

شناخته افزوده : ۱. موسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر

رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ - ۳۳۲ - ۳۳۲ / ۳۳۲ BP۱۸۶

رده بندی دیر : ۲۹۷ / ۳۵۲

شماره کتاب شناسی ملی : ۲۴۷۱۵۸۲

معاونت فرهنگی و هنری
مدیریت تولید کتاب های عمومی

۷۴

مؤلف: محمد تقی سبحانی نیا
عضویت علمی دانشگاه قرآن و حدیث

مدیر تولید: مصطفی پورنجاتی
ویراستار: سید محمد دلال موسوی
طراح جلد و مدیر هنری: حسن فرزندگان
ناشر: سازمان چاپ و نشر دارالحدیث
قیمت: ۶۰۰۰ تومان
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول / ۹۵

دفتر مرکزی: قم، میدان شهدا، خیابان معلم، پلاک ۱۲۵ / تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۰۵۲۳ / دور: ۰۲۵-۳۷۷۲۰۵۷۱
صندوق پستی: ۳۷۱۸۵ / ۴۴۶۸

نمایشگاه دائمی: قم، خیابان معلم / تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۰۵۴۵

فروشگاه شماره ۲: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۲۹ / تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۳۰۹ و ۰۲۵-۳۷۸۴۲۳۱۰

فروشگاه شماره ۳: شهرری، حرم عبدالعظیم حسنی (عج)، درب شرقی / تلفن: ۰۲۱-۵۵۹۵۲۸۶۲

فروشگاه شماره ۴: شهرری، حرم عبدالعظیم حسنی (عج)، درب جنوبی / تلفن: ۰۲۱-۵۱۲۳۴۴۹۳

فروشگاه شماره ۵: شهرری، حرم عبدالعظیم حسنی (عج)، بازار قدیم / تلفن: ۰۲۱-۵۵۹۳۰۹۹۹

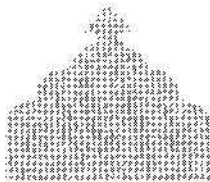
darolhadith.ir

darolhadith.20@gmail.com

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

سازمان چاپ و نشر

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۱	بخش اول: تشریع نماز
۲۳	بخش دوم: ضرورت یا شکل نماز
۳۵	بخش سوم: اوقات نماز
۳۹	بخش چهارم: اجزای نماز
۴۱	بخش پنجم: اهمیت نماز
۵۷	بخش ششم: آثار و برکات نماز
۶۳	بخش هفتم: مراقبت از نماز (اهتمام به نماز)
۷۱	بخش هشتم: آداب نماز
۸۱	بخش نهم: قبولی نماز
۸۹	بخش دهم: سبک شماردن نماز
۹۳	بخش یازدهم: بی‌مبالاتی در ادای نماز
۹۷	بخش دوازدهم: مسائل اختلافی بین شیعه و سنی
۱۲۱	کتابنامه

مقدمه

نماز، زیباترین عبادت الهی است که بنده خاکی را ملکوتی می‌کند و او را به اوج می‌برد، از منشایی با خاکیان، پروازش می‌دهد و از فکر آب و نانش می‌رهااند. نماز، باند پروازی است که بنده گرفتار در تاریک خانه دنیا را لحظاتی به وادی نور پرواز می‌دهد، روحش را بقاء دهد و او را همچون قطره ناچیز به اقیانوس بی‌کران، متصل می‌کند و به یادش می‌آورد. مؤمن اصلی‌اش، مأوای دیگری است و برای بقا در این تاریک خانه، آفریده نشده است و از بد حادثه در این ناکجا آباد، گرفتار آمده است. پس آن حکیمی که انسان را آفرید و نسبت به او *أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ* و رؤفاً بعبادة الصالحین است، راه‌هایی از عالم پست مادی را نمایاند و نماز را براو واجب ساخت و از مهم‌ترین خطوط قرمز دین، قرارش داد تا گم نشود و مقصد و مقصود، فراموش نگردد؛ خطوط قرمزی که تحت هیچ شرایطی نمی‌توان از آن گذشت و آن را نادیده گرفت.

نماز، در اسلام اولین تکلیف الهی و نخستین فریضه بوده و در اهمیت این

فريضة الهی، همین بس که در متون دینی با عناوینی چون: ستون دین،^۲ نور،^۳ دلیل و راه نما،^۴ ترازو،^۵ آخرین وصیت پیامبر خدا ﷺ،^۶ نخستین فريضة الهی،^۷ اولین عملی که یک مسلمان، واجب است آن را فرا بگیرد،^۸ علامت مسلمانی،^۹ زیور اسلام،^{۱۰} نور چشم پیامبر خدا ﷺ و امتش،^{۱۱} "سفر مهمانی خدا"، محبوب ترین کار در نزد خدا^{۱۲} و بهترین دستور الهی^{۱۳} خوانده شده است؛ توصیفاتى که در مورد هیچ فريضة دیگری شبیه آن وارد نشده و با این تعدد و تنوع، بیان نشده است. از این رو، با مروری بر آیات و روایات، به وضوح، اهمیت و جایگاهی بس بالا در نزد پروردگار دارد و اقتضا می کند که همه مسلمانان نه تنها به انجام دادن آن، بلکه به اقامه یا برپایی نیکوی آن، اهتمام ورزند و از این طریق، خود را در پیشگاه خدای خویش، محبوب سازند و بهانه آمرزش خود را مهیا سازند. بی تردید با این توصیف ها که در این جافقط به عناوین آن اشاره شد، اطمینان و یقین حاصل می شود که تعدد عملی به انجام نیکوی نماز، امیدواری به رحمت

۱. المحاسن، ج ۱، ص ۱۱۶، ح ۱۱۷، الامام باقر علیه السلام، الکثرة عمود الذين...

۲. شناخت نامه نماز، ج ۱، ص ۱۱۶، ح ۱۰۶.

۳. همان، ح ۱۰۵.

۴. همان، ح ۱۰۷.

۵. همان، ح ۱۰۴-۱۰۵.

۶. همان، ح ۱۰۴-۱۰۵.

۷. همان، ح ۹۲ و ۹۳.

۸. همان، ص ۹۸، ح ۷۹-۸۱.

۹. همان، ح ۷۸.

۱۰. همان، ص ۹۴، ح ۷۲ و ۷۳.

۱۱. همان، ح ۷۱.

۱۲. همان، ح ۷۱.

۱۳. همان، ص ۸۹، ح ۵۶-۶۸.

الهی را به ارمغان خواهد آورد و صد البته، کوتاهی و اهمال در انجام دادن آن نیز روزنه‌های امید به رحمت و مغفرت الهی را کور و مسدود خواهد ساخت.

اگرچه اهمیت والا و بالای نماز، برای هر کسی که در آموزه‌های دینی و معارف قرآنی و حدیثی غوری کند، مخفی نمی‌ماند، اما مع الأسف، می‌بینیم که در جهان اسلام، اهتمام به نماز، بویژه در بین جوانان، رو به افول است و اشتغالات فراوان، تحولات اجتماعی سریع، تبدیل جوامع به جوامع صنعتی و همچنین رواج انواع تفکرات انحرافی و شبهات ویرانگر اعتقادی، آنان را در معرض هر گونه آسیب اعتقادی و عملی قرار داده است؛ حقیقتی که هر دیندار دردمندی را به فکر فرو می‌برد و او را به اندیشه برای کشف یا ابداع راه چاره، وادار می‌سازد.

اثر پیش رو، اقدام کوچک و ناچیزی است که از احساس مسئولیت مؤلف، نشست گرفته و تلاش است برای پاسخ‌گویی به برخی از مهم‌ترین پرسش‌های جوانان در باره نماز. اثر، با ادبیاتی ساده و روان و البته به صورت موجز با اتکا به کتاب ارزشمند شناخت نماز، تدوین گردیده است. شناخت‌نامه نماز، توسط آیه الله محمدی ری‌شهری و جمعی از همکاران صدیق ایشان در مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث، تدوین و توسط انتشارات دارالحدیث، به زیور طبع آراسته شده است. از این رو، تقریباً تمام پاسخ‌های ارائه شده به پرسش‌های کتاب، برگرفته از آیات و احادیث است و ضمن کوتاه و کم حجمی اثر، متقن و منطقی است. امید است که خوانندگان عزیز، از مطالعه آن بهر کفایت کافی را ببرند و برای پرسش‌های احتمالی آنان، پاسخی در خور و شایسته، ارائه شود.

در این کتاب، چهل پرسش پُر تکرار در باره نماز، مورد توجه قرار گرفته و پاسخ داده شده است. پرسش‌ها در چند دسته تقسیم و به صورت موضوعی، همان‌گونه که در فهرست کتاب آمده، مرتب شده است. از ویژگی‌های این پرسش‌ها، تنوع

موضوعی آن است که تقریباً به ابعاد مختلفی همچون پیشینه، تشریع، اهمیت، ساختار، سبک شمردن و آداب نماز و نیز تفاوت‌های بین شیعه و سنی در نماز، مربوط می‌شود. البته ناگفته نماند که بنا نبود در این اثر به پرسش‌های مربوط به احکام نماز، پرداخته شود؛ چه آن که پرسش‌های مربوط به احکام نماز، از نظر رتبه پس از اعتقاد و باور به وجوب آن و نیز اهتمام به انجام دادن این فریضه الهی است. همچنین، محل پاسخ‌گویی به این قبیل پرسش‌ها، رساله‌های عملیه است که بسته به انتخاب مرجع تقلید به وسیله مکلفان، ممکن است پاسخی متفاوت داشته باشد؛ زیرا احتمال اختلاف در فتاوا در بین فتاوای مراجع تقلید، بویژه در برخی مسائل جزئی نماز، وجود دارد. بنا بر این، خوانندگان عزیز برای دریافت پاسخ مسائل شرعی خویش در موضوع نماز، لازم است به رساله مرجع تقلید خود رجوع کنند. این اثر، منبع مناسبی برای دریافت پاسخشان نیست؛ اگر چه چند پرسش شرعی در باب ضرورت، مورد بررسی قرار گرفته و پاسخ داده شده است.

در پایان، از مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث و رئیس محترم آن، آیه الله محمدی ری شهری که به حق، بنیان‌گذار حرکتی نو، پُرشتاب و ارزنده در موضوع علوم و معارف حدیث شیعه در دوران معاصر بوده‌اند، صمیمانه سپاس‌گزارم و توفیق روزافزون ایشان و همکارانشان را از پروردگار بزرگوار، مسئلت می‌نمایم.

محمد علی سبحانی نیا

۸ دی ماه ۱۳۹۱

۱۷ ربیع الأول ۱۴۱۷

فهرست تفصیلی

- مقدمه ۷
- بخش اول: تشریع نماز ۱۱
۱. نماز، از چه زمانی تشریع شد؟ ۱۲
۲. چرا خداوند، نماز را تشریع کرد؟ ۱۴
۳. چرا نماز برای پنج وعده تشریع شده است؟ ۱۶
۴. چگونه رکعات نمازهای پنجگانه تعیین شده است؟ ۱۸
۵. آیا نماز، مخصوص مسلمانان است؟ ۲۰
- بخش دوم: صورت یا شکل نماز ۲۳
۶. در برخی آیات و روایات، هدف از برپایی نماز، ذکر و یاد خدا دانسته شده است. حال اگر مقصود از نماز ذکر و یاد خدا باشد، چگونگی به جا آوردن آن، چرا مهم است؟ ۲۴
۷. چرا در ادای نماز، لازم است یک مناسک خاص و ثابت، انجام بگیرد؟ ۲۵
۸. آیا بهتر نیست هر قومی با زبان خودش نماز را فرا بگیرد و ادا کند؟ ۲۹
۹. آیا بهتر نیست برای ارتباط با خدا نیز تغییر و تحول را بپذیریم و برخی از مقدمات،

۶۸. چگونه به فرزندان خود بیاموزیم تا مراقب نمازشان باشند ؟

بخش هشتم: آداب نماز..... ۷۱

۷۲. آداب نماز چیست ؟ رعایت آداب نماز تا چه اندازه اهمیت دارد ؟

۷۳. حرکت اعضا و جوارح در نماز، تا چه مقدار جایز است ؟

بخش نهم: قبولی نماز..... ۸۱

۲۴. آیا ممکن است نماز بخوانیم، اما مورد قبول واقع نشود ؟

۲۵. چگونه نمازمان در درگاه پروردگار متعال، مورد قبول واقع می شود ؟

۲۶. آیا نماز خواندن کسی که اهل گناه است، تلاشی بیهوده نیست ؟

۲۷. چه کار کنیم ؟ از نماز خواندن، لذت ببریم ؟

۲۸. چه اموری مانع قبولی نماز می شود ؟

بخش دهم: سبک شمردن نماز..... ۸۹

۲۹. سبک شمردن نماز یعنی چه ؟ سبب آن چیست ؟

بخش یازدهم: بی مبالاتی در ادای نماز..... ۹۳

۳۰. «سرقه از نماز» به چه معناست و پیامدهای آن چیست ؟

۳۱. پیامدهای ترک نماز چیست ؟

بخش دوازدهم: مسائل اختلافی بین شیعه و سنی..... ۹۷

۳۲. چرا تکثف (دست بسته ایستادن در نماز)، جایز نیست ؟

۳۳. چرا «آمین» گفتن، نزد شیعیان، مبطل نماز است ؟

۳۴. آیا خواندن نمازها در سه وقت به جای پنج وقت بدعت نیست ؟

۳۵. چرا شیعیان به خواندن چند سوره کوتاه قرآن پس از حمد، اکتفا می کنند ؟

۳۶. نگفتن «بسم الله» در ابتدای سوره‌ها، چه حکمی دارد؟ ۱۰۹
۳۷. چرا قنوت را که ما شیعیان در نماز انجام می‌دهیم، بدعت نیست؟ ۱۱۱
۳۸. چرا سجده بر مُهرنزد شیعیان واجب است؟ ۱۱۲
۳۹. آیا شکسته خواندن نماز نزد اهل سنت، نیز پذیرفته شده است؟ ۱۱۷
۴۰. آیا تشهد و سلام آخر نماز، بین همه فرق مسلمانان اتفاقی است؟ ۱۱۹
- کتابنامه ۱۲۱

www.ketab.ir